

NOVO MESTO, 26. 12. 1983
LETO IX. ŠT. 18/19

LABOD izhaja štirinajstdnevno v nakladi 2400 izvodov — Ureja ga uredniški odbor — Odgovorna urednica: Lidija Jež, tehnično ureja: novinarski servis — Grafična priprava in tisk Dolenjski informativni in tiskarski center Novo mesto.

labod

GLASILO DELOVNE ORGANIZACIJE LABOD TOVARNE OBLAČIL NOVO MESTO

Trud, ki smo ga v tekočem letu vlagali v naše delo, je rojeval uspehe in ob izteku leta 1983 smo z našimi sadovi lahko zadovoljni. Leto pred nami bo morda zahtevalo še večje napore, toda v Labodu se jih

né bojimo. Zadovoljno in pogumno lahko zaplavamo v leto 1984, z željo, da bi bilo za vse SREČNO, ZDRAVO in USPEŠNO!

Uredništvo

zagotavljanje izvoza

Z vprašanjem, kako je uspelo poslovno potovanje naših predstavnikov po Evropi, sem se obrnila na tov. Vodopivca, direktorja tozda Commerce.

„Na to dolgo in zahtevno pot smo šli z namenom, da se z našimi zunanji partnerji dogovorimo za izvozne posle v prihodnjem letu. Srečali smo se z mnogimi dolgoletnimi

sodelavci. Obiskali smo tudi firmo Glaser, s katero smo poslovno sodelovanje šele začeli. Za to firmo bo Delta izdelala mesečno 10.000 ženskih bluz, v tem naročilu pa so tudi dokaj široki nalogi, saj povprečno zajemajo 4000 do 5000 kosov. To bo omogočilo tudi primerno produktivnost.

Firma Lois, s katero smo tudi v klasičnem izvozu sodelovali vrsto let, je kupila na Portugalskem svojo tovarno srajc in tako bo v našem sodelovanju prišlo v drugi polovici prihodnjega leta do izpada 11000 srajc. Ta izpad (pogovori pa vendarle še niso povsem zaključeni in še obstaja možnost nadaljnega sodelovanja) bomo nadomestili z izvozom

za holandsko firmo Dogfus. Sicer pa smo z naše poti prišli zadovoljni. Za prvo polovico prihodnjega leta smo uspeli zagotoviti izvoz vrhnjih oblačil v enakih količinah, kot smo ga imeli letos, v programu srajc in bluz pa smo ga uspeli povečati. Seveda smo se z našimi tujimi partnerji pogovarjali tudi o dosedanjem sodelovanju. Ocena našega dela — po kvaliteti in doseganju rokov — je bila v večini primerov dobra. Nekaj pripomb je šlo le še na finalni del proizvodnje, torej na likanje in zlaganje, kjer se očitkov v zadnjem času ne moremo znebiti. Morali se bomo potruditi in tudi v tem delu proizvodnje zagotoviti kvaliteto, kakršno

od nas pričakujejo zahtevni tuji kupci. Če smo uspeli doseči lepe ocene pri kvaliteti šivanja, nam ne sme biti težko zagotoviti kvaliteto tudi v finalnem delu proizvodnje.

Ob tem naj povem le še, da v programu srajc in bluz pričakujemo sklenitev kompenzacijskega posla z Alžirom, nekaj dogovorov pa teče za izvoz v programu vrhnjih oblačil. Še precej sil bomo morali napeti, da bomo zagotovili izvoz, kot smo si ga zadali v planu.

Povečati izvoz v današnjem trenutku je težka naloga, zato si v sklenjenih poslih nikakor ne moremo privoščiti odstopanj. Spoštovanje dogovorjenega nam mora biti prva in največja naloga.”

delegatsko vprašanje in predlogi iz libne

Delegacija za zaposlovanje iz Labodovega tozda „LIBNA“ Krško je na svoji seji dne 7. 12. 1983 obravnavala gradivo za 7. sejo skupščine za zaposlovanje Krško in ga v celoti potrdila, obenem pa zastavlja nekatera vprašanja in predloge, kot sledijo:

1. Kam se bodo in kako razporedila sredstva prihodkov — sklad za štipendiranje v višini 10.105.933,00 din in presežek prihodkov v višini 2.347.584,10 din, ki so izkazana po finančnem poročilu (po vsej verjetnosti bodo ti zneski koncem leta bistveno drugačni)?

2. Kot tovarna s konfekcijsko proizvodnjo zaposluje dokaj veliko število NK delavcev preko krške skupnosti za zaposlovanje — usposabljanje za industrijsko šiviljo, poleg tega tudi delavce s končano poklicno šolo s prilagojenim programom Kočevje. S temi učenci si veliko prizadevamo, saj zaposlovanje le-teh zahteva dodatne napore. Predlagamo, da se za te učence in pa učence iz osnovnih šol s prilagojenim programom, kot npr. OŠ dr. Mihajlo Roštohar Krško, daje prednost pri zaposlovanju, in to naj bi veljalo za vse delovne organizacije, skupnosti za zaposlovanje kakor tudi za socialno skrbstvo Krško. Predvsem bi želeli seznam, koliko teh učencev (OŠ dr. Mihajlo Roštohar ali Center strokovnih šol Kočevje—konfekcijska šola) zaposlujejo druge organizacije v občini Krško in koliko teh učencev je še brezposelnih? Naj navedemo trenutno stanje v TOZD „LIBNA“ Krško.

— 3 učenci s poklicne šole Center strokovnih šol Kočevje (šola s prilagojenim programom),

— 10 učencev (nekaj tudi teh iz OŠ dr. Mihajlo Roštohar Krško ter ostale posebne šole, ki pa se tako več ne imenujejo).

Skupaj torej 13 delavk, ki so v delovnem razmerju, ali 3,97% na 327 zaposlenih v TOZD „LIBNA“ Krško.

Naj pri tem še navedemo podatek, da imamo z izobrazbo do 5 razredov osnovne šole 23 delavk ali 10,39% na 327 delavcev v TOZD, torej okoli 15% skupaj. Mnogo je tudi takih, ki iz zdravstvenih razlogov ne morejo dosegati rezultatov (invalidnost, zdravstveno stanje).

To so samo nekateri podatki, ki vas bodo morda navedli k razmišljanju, da kljub takšni kadrovski zasedbi, kot jo imamo, ne odklanjamo delavk iz navednih šol. Želeli bi, da bi se nam pridružile še ostale organizacije.

MARIJA ŠTAMPFELJ

prihranek pri električni energiji

Zaostrene razmere v preskrbi z električno energijo smo čutili po vsej Jugoslaviji — eni manj, drugi bolj. Težkemu položaju smo se v Labodu hitro prilagodili. Naredili smo načrt varčevanja, ki ne bi preveč posegel v redno delo. Dnevno spremljanje porabe električne energije, največja pozornost na vsakem koraku, previdno razsvetljevanje, odstranitev vseh grelnih teles na elektriko, vseh (ilegalnih) kuhalnikov in skrajno previdna uporaba električnega štedilnika v kuhinji so nam omogočili prihranek kar 30 odstotkov.

Pred omejitvami je bila dnevna poraba električne energije v novomeškem delu Laboda 2224 KWh. Po omenjenem dogovoru pa smo dnevno porabili 1600 KWh, ne da bi pri tem trpelo naše redno delo (podatki veljajo za čas od 5. do 10. decembra). Tokrat je bilo varčevanje v sili, pokazalo pa se je, da bi lahko tudi sicer prihranili marsikatero dragoceno kilovatno uro, le doslednejši in bolj disciplinirani bi morali biti. Tov. Blažič in električarja iz tozda Ločna, ki so spremljali porabo in kontaktirali z Elektro Novo mesto, pravijo, da smo bili pohvaljeni kot izredni varčevalci, saj 30% (načrtovano je bilo 10-odstotno zmanjšanje) je zares velik uspeh.

Bomo uspeli tudi v bodoče tako ravnati z električno energijo?

obutev, primerna za naše delo

Primerno počutje na delovnem mestu predstavlja pomemben delež pri doseganju delovnih uspehov. Med vplive na počutje pa sodita tudi primerna delovna obleka in obutev. Po normativih pripada delavcem, ki opravljajo svoja dela in naloge, stoje, posebno, ortopedsko obuvalo. Tega pa zakon ne navaja posebej tudi za naše šivilje. Toda to ne pomeni, da se ne da o tem pogovarjati. V Tip-topu so opozorili, da v zimskem času ostaja marsikatera delavka v visokih škornjih, ki so še

vlažni povrhu. Visoko in tesno obuvalo že tako ni zdravo in primerno za večurno bivanje v toplem prostoru, v našem primeru pa je še toliko bolj vprašljivo. Gotovo lahko tudi to vpliva na kvaliteto dela.

Temo, ki so jo načeli delavci Tip—topa in enote Commerce v Ljubljani, bi morali obravnavati še kje drugje. Dogovoriti bi se morali za rešitev. Pogovor z delavkami ne bi bil odveč. Saj gre konec koncev tudi za zdravje, za počutje, za lažje in manj ovirano delo. Ali se bodo tozdi odločili za nakup primernega obuvala, je drugo vprašanje. Kot rečeno, jih zakon ne zavezuje k temu, pa tudi znesek bi bil dokajšen. Velja pa pretehtati tudi to možnost oziroma osvetliti problem in osvestiti delavke, da za osem ur šivanja v toplem prostoru toplo in visoko obuvalo ni primerno.

nagrajenci predsedstva SFRJ

Predsedstvo SFRJ je z visokimi priznanji nagradilo 17 delavcev Delte. Podelitev je bila ob dnevu republike. Ob tej priložnosti so v Delti pripravili svečanost, ki so se je udeležili predstavniki občine in delovne organizacije Labod. V kulturnem programu je nastopil moški pevski zbor iz Ptuja pod vodstvom Franca Lačna.

Priznanje RED ZASLUG ZA NAROD Z BRONASTIM VENCEM je prejela Dragica Novak.

Priznanje RED ZASLUG ZA NAROD S SREBRNO ZVEZDO sta prejela: Niko Čuharov in Franc Kranjc.

Priznanja RED DELA S SREBRNIM VENCEM so prejeli: Franc Čeh, Terezija Košti, Elizabeta Kunstek in Cita Murko.

MEDALJE ZASLUG ZA NAROD so prejeli: Anica Bezjak, Marija Krničar, Marija Magdič in Slavko Žunkovič.

MEDALJE DELA so prejeli: Barica Hrženjak, Anica Kokol, Dani Notersberg, Milica Petrovič, Josipa Petrovič in Zlatka Pevec.

povzetki z volilne konference OO ZK v libni

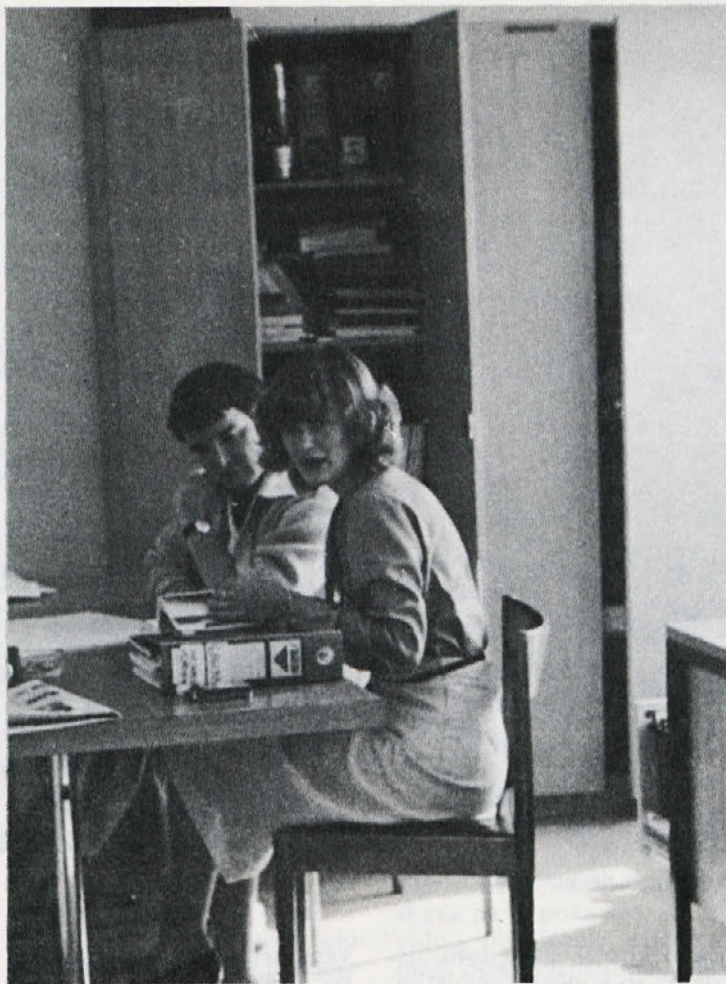
OO ZK TOZD „LIBNA“ Krško je imela v novembru svojo volilno konferenco, na kateri je bilo izvoljeno novo vodstvo OO ZK:

sekretar: Voglar Vera,
namestnik: Florjanc Jože,
referent za IPU: Hruševar
Marjana,
blagajnik in evidentičar: La-
puh Nuša.

Ti člani tvorijo sekretariat.

Na konferenci je bilo po-
dano poročilo delovanja OO
ZK in poročilo o družbeno-
ekonomskih in političnih raz-
merja. Razprava je potekala
dovolj široko. Sprašujemo se,
kje so vzroki za počasno na-
raščanje članstva. Ali smo do
mladih preveč kritični? Skleni-
li smo, da se moramo še bolj
racionalno obnašati v vseh
pogledih, da bomo dvignili
raven proizvodnje in da bomo
uresničili plan izvoza. Še ved-
no moramo zaposlovati mlade
ljudi, zato je potrebno, da os-
tajamo pri dvoizmenskem de-
lu kot druge veje gospodar-
stva, da se bo celotno gospo-
darjenje v Jugoslaviji dvignilo.
Vemo, da v tekstilni industriji
delavci vlagajo dovolj dela za
doseganje proizvodnje, a so
zato premalo nagrajeni. V bli-
žnji prihodnosti bi morali na-
rediti korak naprej. Razpra-
vljali smo tudi o doseganju
devetmesečnega plana in o
planu za leto 1984, ki je dovolj
realno zastavljen. Menim, da
je bila razprava na konferenci
plodna, člani OO ZK pa bomo
dogovor spoštovali.

sekretar OO ZK:
VERA VOGLAR

Sonja Kastelic, predsednica konference delegacij zbora združenega dela v novomeškem delu Laboda, in član delegacije DSSS, Rado Zupan.

delegacija zbora združenega dela

Konferenca delegacij zbora
združenega dela v novomeškem
delu Laboda velja za najbolj
delavno delegacijo. Predsedni-
ca je Sonja Kastelic, s katero
sva se pogovarjali o delu dele-
gatorov, o prizadevnosti, o ob-
veznostih...

Kakšen način dela imate, da
ste tako uspešni?

„Mislim, da vsebina dela
delegacije zbora združenega
dela zahteva dokajšnjo ak-
tivnost, so pa tudi taka vpraša-
nja, ki se nas tičejo neposred-
no in tako ni težko zainteresi-
rati delavce za delo. Precej je

sej zbora združenega dela in
sej vseh zborov. Gradiva pri-
hajajo redno in pravočasno,
čeprav tudi pri nas ne moremo
mimo nekaterih dodatkov in
dopolnil, ki prihajajo še počasi
po pošti ali jih dobimo na se-
jah samih. Gradivo za sejo kro-
ži med delegati in tako se do-
bimo na seji konference z že
oblikovanimi stališči, ki jih le
še uskladimo. Vendar ne gre
preveč hvaliti, saj moram priz-
nati, da je delavnih le polovica
delegatorov. Precej je tudi poro-
dnih in bolniških izostankov,
nekaj delegatorov pa je
sicer prisotnih, vendar niso
dovolj aktivni.“

Mišliš, da gre za nezaintere-
siranost ali za apatičnost?

„Mislim, da je prisotno kar
oboje. Kot sem že omenila,
nas predvsem zanimajo stvari
okoli prevoza, preskrbe, manj
zanimanja pa pokažemo pri
širših nalogah. Tako gredo
često mimo poglobljene raz-
prave, marsikatero imenovan-
je, marsikatero področje. Smo
še ozki, čeprav so že vidni pre-
miki naprej. Je pa med nami
tudi nekaj takih, ki se jim zdi
vse sestankovanje odveč, češ
da ne moramo bistveno vpli-
vati na stvari.“

Gradiva so primerno opre-
mljena in dokaj razumljiva. So
pa še vedno precej obsežna.
Taki kupi včasih jemljejo
voljo. Pohvaliti pa velja za nas
uporabno obveščanje v časo-
pisu Odločajmo. Tu so v
zadnjem času že podani izvle-
čki iz gradiv, ki so poljudno
pripravljeni oziroma novinar-
sko obdelani in s tem razu-
mljivejši širšemu krogubral-
cev...“

Ali ste postavili kakšno
delegatsko vprašanje in kdaj
ste dobili odgovor?

„Oblikovali smo več dele-
gatskih vprašanj. Nekatera so
bila vezana na prevoze, pres-
krbo, naše delegate pa so zani-
mali tudi sisi, kadrovske zase-
dbe višine osebnih dohodkov.
To so področja, ki so zadnje
čase bolj izpostavljena in tako
tudi mi nismo šli tiho mimo.
Če je vprašanje vezano na
točko dnevnega reda, dobimo
odgovor takoj, sicer pa na na-
slednji seji. Sicer pa tudi druge
delegacije postavljajo precej
vprašanj. Analiza dela delega-
cij, ki je bila narejena in smo jo
tudi obravnavali na eni od na-
ših sej, je pokazala, da ak-
tivnosti posameznih delegacij
močno nihajo. Nekatero so
bile mnogo aktivnejše v prete-
klem mandatsnem obdobju,
druge se potrjujejo sedaj.“

To kaže, da je tudi delo dele-
gacij le odvisno tudi od
prizadevnosti in osebne zag-
nanosti predsednika?

„Gotovo mora biti nekdo,
ki je gonilna sila. Toda, kaj bi
 naredil le predsednik, če ne bi
 bilo zanimanja tudi med člani.
 Naj povem, da smo se mi pri
 nekaterih področjih obrnili tu-
 di na strokovne službe, ki so
 nam ponudile pomoč, razlago
 (pravno, kadrovsko). Precej
 področij pokrivamo tudi sami
 člani delegacije. Prav sedaj
 smo si razdelili naloge v zvezi z
 resolucijo. Vsak ima nalogo
 obdelati posamezno poglavje.
 Morda še to — sej se redno
 udeležujemo, in sicer po siste-
 mu kroženja.“

uspešno zaključeno delo na sromljah

Tudi letos je veliko gostov obiskalo Sromlje. Do decembra meseca je bilo v našem rekreacijskem centru 36 skupin, od tega kar 12 z gosti, ki niso zaposleni v Labodu. Če h gostinskim storitvam, ki jih radi poiščemo na Sromljah, prištejemo še delo okoli sadovnjaka in vinograda ter vzdrževanje obeh poslopij, vidimo, da vse to narekuje veliko dela, ki sta ga letos opravila le dva zaposlena na Sromljah, in sicer zakonca Bogolin. Kot vemo, je že na začetku leta s svojim gostinskim lokalom naša dolgoletna glavna kuharica Golobičeva. Tako sta od treh sistemiziranih del in nalog za Sromlje ostali zapolnjeni le dve. To pa je od obeh, Slavice in Toneta Bogolina, zahtevalo precej truda. Poleg postrežbe je bila na njihovih ramah tudi nabava, oskrbovanje zemlje in izpeljava trgatev.

Sicer pa navedimo, kaj vse smo letos pridelali in koristno uporabili. Letos nam je prvič rodil nov sadovnjak in zato bera še ni mogla biti obilna. Vendar smo nabrali dovolj, da smo se po tozdih posladkali s svežim sadjem, nekaj svežega sadja pa je še v kleti. Rizeza smo nabrali okoli 110 kg, jabolok 1050 kg, grozdja 800 kg (od tega imamo 220 litrov vina), skuhali pa smo tudi 55 litrov žganja.

Naj ob izteku leta izrečemo obema delavcema na Sromljah javno pohvalo!

priučevanje v ločni

V oktobru smo sprejeli v Ločni na priučevanje 13 novih delavk. Pet med njimi ima ko-

Sromlje v decembru

nčano konfekcijsko šolo, ostale pa so končale osemletko. Priučevanje poteka po programu, ki je bil izdelan za našo temeljno organizacijo. Traja tri mesece, potem pa je predviden preizkus znanja, na podlagi katerega si delavka pridobi kvalifikacijo industrijske šivilje.

Najprej smo naše novinke seznanili z delovno organizacijo, z njeno organiziranostjo, obveznostmi in dolžnostmi. Sledil je praktični pouk, pri katerem spoznavajo šivalne stroje ter tehniko šivanja posameznih delovnih operacij. V teoretičnem delu spoznavajo tehnologijo materiala, modeliranje, samoupravno delovanje, psihologijo dela, področje SLO,

varstvo pri delu, strojeslovje in pa organizacijo naše proizvodnje. Oba dela preizkusa znanja so že opravile delavke, ki so končale konfekcijsko šolo, ostale pa bodo teoretični in praktični del preizkusa znanja delale po končanem trimesečnem priučevanju. Povedati moram, da dnevno spremljamo njihove rezultate glede kvalitete in količine dela. V posameznih brigadah skrbe brigadirji skupaj z inštruktorico za to, da imajo dekleta dovolj in primerno delo in da niso prepuščene same sebi. Stalna skrb vseh okoli njih in seveda njih samih pa bo gotovo rodila primerne in skorajšnje uspehe.

MOJCA MOHAR

Prve ure za šivalnim strojem — priučevanje novih delavk v Ločni.

znak 60-letnice laboda

Leto 1984 bo Labodovo jubilejno leto. Tradicija 60 let in pozicija Laboda v današnji slovenski in jugoslovanski konfekciji nam narekujejo nekatere akcije, s katerimi želimo obeležiti šestdesetletno rast in razvoj Laboda na vseh področjih življenja in dela.

Gre za sklop akcij, ki so namenjene Labodovim delavcem, domačin in tujim sodelavcem. V prihodnjem letu zato pričakujemo večji delež Laboda v reklamah in propagandnih akcijah sploh.

Že z novim letom bo v osrednjih televizijskih poročilih ob uri tudi napis Labod. Poseben

poudarek ob naši 60-letnici bomo dali na sejmskih prireditvah, pri objavah v našem revijalnem tisku in drugih komunikacijskih medijih.

Kot rečeno, z novim letom je naše ime na TV zaslonih, znak, ki opozarja na naših 60.let, pa nas bo spremljal skozi celo leto. S tem znakom so že izdelane značke, novoletna čestitka, opremljeni bodo z njim vsi dopisi, v glavi našega časopisa bo 60 let... Skratka, pred nami je jubilejno leto in potrudili se bomo, da ga bomo primerno obeležili.

NAŠ POGOVOR slavica putrih: posvet o obveščanju

Zveza sindikatov Jugoslavije je organizirala posvet na temo obveščanja v združenem delu, iz vsake republike in obeh pokrajin se ga je udeležilo po petnajst predstavnikov. V slovenski delegaciji pa je bila tudi **Slavica Putrih** iz naše delovne organizacije. V sindikatih so želeli tako sestavo delegacije, ki bi zagotavljala pisano strukturo tistih, ki se ukvarjajo s posrednim obveščanjem. To pa so delavci tajništva za samoupravne organe, člani uredniških odborov, komisij za obveščanje, novinarji ipd. Putrihova se je udeležila posveta kot članica uredniškega odbora in kot pripravljalka gradiv za organe upravljanja.

Gradiva za posvet so bila obširna in poslana deset dni pred posvetom. V njih so posamezne delovne organizacije iz vseh republik in pokrajin prikazale stopnjo razvitosti obveščanja, položaj delavcev, ki delajo na tem področju, možnosti razvoja in ureditev tega področja v samoupravnih

Stopamo v jubilejno Labodo leto, v katerem pričakujemo tudi večje reklamne akcije

splošnih aktih. Pravzaprav se nikjer ne morejo pohvaliti, da je področje obveščanja povsem zadovoljivo. So sicer take delovne organizacije (npr. v SR Srbiji), ki zaposlujejo celo petnajst novinarjev, izdajajo dnevne informacije, skrbijo za primerno zastopnost v dnevnem tisku, izdajajo tedenski časopis in podobno, toda še vedno se kažejo določene pomanjkljivosti. V Sloveniji so posebne službe za obveščanje v delovni organizaciji redkeje, manj številne so celo redakcije, saj čisto delata na takih delih in nalogah samo dva ali le en sam delavec, na prizadevnosti in iznajdljivosti slednjega pa ponavadi leži vse potrebno za obveščanje.

Vprašanje: Ali je torej obveščanje v združenem delu le načelo, ki še ni prišlo dlje v prakso?

S. Putrih: „Tako malo na tem področju vseeno ni storjenega, je pa vsekakor premalo. Zakaj ni večjih rezultatov, je več vzrokov. Gotovo pa bi se morale s tem vprašanjem pogosteje soočiti tudi direktorske in druge „višje“ strukture, v interesu katerih bi moralo biti dobro organizirano obveščanje. Iz referatov je razvidno, da so delavci v materialni proizvodnji najslabše obveščeni. Mnogi tarnajo, da večino informacij dobe šele po sprejeti odločitvi (SR Srbija), v Makedoniji so anketiranci (30% vprašanih) menili, da ni adekvatnega informiranja, prav toliko jih meni, da delavci niso zainteresirani za obveščanje, 40% pa kaže na nedelavnost

organov upravljanja. Delavci na Hrvaškem so opozorili tudi na slabo obveščanje o delu v repro verigi, slovenska raziskava pa je pokazala, da je v redno obveščanje zajetih le malo delavcev oziroma delovnih organizacij, da je premajhno obveščanje po delegatski poti in da so najučinkovitejše oblike neposredno obveščanje — zbori, sindikalne skupine.“

Vprašanje: Vse to kaže na njunost temeljitejšega razvijanja sistemske, kadrovske, materialne in tudi tehnične osnove sistema obveščanja. Kakšne sklepe ste sprejeli s tem v zvezi?

S. Putrih: „Danes vemo, da je informacija tista, ki daje moč. Kvalitetne, sprejemljive, takojšnje in realne informacije bi morali ponuditi delavcem, da bi lahko kvalitetno odločali. Za to pa bo nujno povezati vire informacij, urediti dotok in obdelavo teh, to bo nujno

Udeleženka zveznega posveta o obveščanju Slavica Putrih

urediti tudi normativno. Analizirati moramo funkcioniranje obstoječega sistema obveščanja in na osnovi tega oceniti, kako sistem samoupravnega obveščanja graditi naprej.

Pri tem vloga in naloga osnovnih organizacij sindikata nista majhni in morali se je bomo bolj zavedati. Treba bo zagotoviti učinkovito politično akcijo za primerne pogoje za delo in ob tem za pravilne, takojšnje in realne informacije, za učinkovit sistem dela na tem področju, za odločno zoperstavljanje monopolu informacij, prilagajanju, skrajševanju, zadrževanju in selekcioniranju informacij za posamezne skupine, za podružbljanje obveščanja. V sklepah pa je med nalogami sindikata zapisano tudi: zagotoviti informiranje tisto mesto, ki mu v sklopu samoupravljanja pripada, zagotoviti enakopravno vlogo z vsemi vzporednimi funkcijami in vsebinami v organizaciji združenega dela, saj je informiranje sestavni del samoupravnih delovnih obvez delavcev, in ne samo tistih, posebno zadolženih za obveščanje.

Vprašanje: Torej je kar povsod čutiti, da smo na področju obveščanja obstali na neki točki, od koder pa moramo naprej, in da je področje obveščanja v združenem delu zdrknilo na stran. Sicer pa ne gre obravnavati obveščanja ločeno, pač pa le v sklopu samoupravnih odnosov sploh.

(Nadaljevanje na 6. str.)

Š. Putrih: „Na posvetu je bilo veliko slišati o škodljivosti nepravilnih in neažurnih informacij, pa o neinformiranju tudi, enako o vlogi obveščanja v sklopu prizadevanj za boljše delovne dosežke, mobilizaciji delavcev, boljši povezanosti, razreševanja aktualnih vprašanj socialne politike, spodbujanja ustvarjalnosti. In še in še. Dober sistem posrednega in delegatskega obveščanja nudi velike možnosti in se lahko bogato obrestuje. Zato moramo spodbuditi to dejavnost, ji omogočiti razvoj, saj to hkrati pomeni tudi razvoj samoupravnih odnosov.“

Vprašanje: Je torej ta zvezni posvet o obveščanju dosegel svoj namen?

Š. Putrih: „O teh vprašanih se bomo morali več pogovarjati v delovni organizacijah, v občinah in republikah, če bomo hoteli stvari spraviti naprej. Na posvetu smo bili iz raznih okolij, tudi predstavniki delovnih organizacij, ki štejejo na tisoče in tisoče zaposlenih in kjer je seveda informiranje povsem drugače izpeljano. Za naše razmere pa se bomo morali dogovoriti zopet drugače. Posvet je spodbudil dogovarjanje in opozoril na veliko težo, ki jo nosi obveščanje v združenem delu, kaj drugega pa seveda niti ni mogel narediti. Pa še nekaj je: prvič je bilo to področje obravnavano za celoten jugoslovanski prostor.“

vpliv in vloga prve zaposlitve na razvoj človekove ustvarjalnosti

Mlad človek običajno prične prvo zaposlitev kot pripravnik. Čas prve zaposlitve lahko sega v pozno puberteto ali pa v obdobje „mlade odraslosti“, ki naj bi trajalo od 17. do 30. leta. Pri usposabljanju pripravnikov je potrebno upoštevati njihove značilnosti, povezane z mladostjo, zato gre za vrsto načinov in oblik učenja, povezanih s konkretnim delom, pride

do prepletanja učnih sposobnosti pripravnika in andragoških sposobnosti mentorja.

Za razvoj ustvarjalnosti mlade osebnosti je zelo pomembno, kako se je nekdo že doslej uveljavljal v šoli, med vrstniki, v domačem okolju in drugje. Delovni položaji so bistveno drugačni, bolj konkretni, raznolikejši, za mladega človeka največkrat polni presenečenj, tudi neprijetnih, predvsem, če je mentorstvo prepovršno organizirano. Domesno lahko, da imajo v tozdih v večini primerov svoje mlade, ubogljive in poslušne ljudi, zlasti še, če imajo ti razvite delovne navade in vestno ter natančno izpolnijo naloge.

Samostojni in svojeglavi ljudje naredi na delovno okolje in na manj ustvarjalnega mentorja slabši vtis. Večina pripravnikov veliko pričakuje od dela in so se pripravljene prilagoditi delovnemu tempu, čeprav nemalokrat doživljajo prva razočaranja, ker tozdi ali DSSS ne izkoristijo dovolj njihovega mladostnega poleta in ustvarjalne energije.

Pripravniki so pri uveljavljanju svojih težej še velikokrat nestrpni in neučakani. Okleše jih šele delo. Vendar je v njihovih vrednotah zajeta dokajšnja mera pravičnosti in idealizma, kar jim daje moč za premagovanje začetnih težav.

Po sprejemu zakona o usmerjenem izobraževanju se že srečujemo s prvimi pripravniki z dvo- ali triletno srednjo šolo (III., IV. stopnja).

Pri teh še prej zasledimo mladostniški nemir, pretirano izraženo kritičnost in včasih celo kljubovalnost do napak sodelavcev. Upoštevati velja, da prikazujejo mladini v šolah delovni proces preveč enodimenzionalno in idealistično. Za začetnika je težnja po uveljavljanju v poklicu tesno povezana z načrtovanjem materialnih možnosti.

Mnenje, ki si ga delovni kolektiv ustvari o pripravniku, lahko prispeva h krepitvi ali pa k zaviranju njegovih odnosov z drugimi. Mlad človek, ki je bil pred tem prikrajšan za družinsko ljubezen, sedaj želi večjo naklonjenost kolektiva.

Na razvoj pripravnikove ustvarjalnosti pomembno vpliva poleg programa pripravništva in strukture dela zlasti odnos med mentorjem in pripravnikom. Mentor naj bi bil zrela ustvarjalna osebnost, pripravnik naj ne bi usposabljal le na podlagi lastnih delovnih izkušenj.

Zelo važno je, da mentor obvlada ustrezno vrednotenje znanja in kakovosti spoznanj, ki jih bo mlad človek uporabil pri svojem delu in ravnanju.

Samoupravni sistem predstavlja tudi ideološki sistem, v katerega mora mlad človek verjeti, da ga lahko nato s svojim delom uresničuje.

Pripravnik mora sprejeti samoupravne vrednosti kolektiva, vendar ne v absolutnem smislu, temveč le kot izhodišče za lastno samoupravno aktivnost.

Za vključevanje v samoupravno življenje v delovnem kolektivu potrebuje pripravnik mnogo ustreznih informacij, a te mu dostikrat niso na voljo.

Samoupravljanje lahko izrazimo tudi kot pravico do: biti ustvarjalen. Naši pripravniki bodo z intervjuji povedali še svoje vtise in počutje ter rezultate dela v času pripravništva in po njem.

DRAGICA NENADIĆ

MISLI

Meč ima samo dve ostrini, jezik jih ima na tisoče.

Neprijaznost, na katero naltimo, je ponavadi samo odmev.

Niti dnevi niti leta niso včasih tako odločilna, kot en sam trenutek.

Srečnež ima veliko skrbi, bolnik eno samo.

Kdor je povsod, ta ni nikjer.

Če lahko piješ iz studenca, ne pij iz soda.

Velik človek je velik tudi v majhnih stvareh.

Prav ima le tisti, ki mu tega ni treba dokazovati.

Govori kakor molčiš.

Svoboden človek si misli in reče, kar hoče, in je, kar ima.

ponovno o kvaliteti

Zadnja seja poslovnega odbora in delavskega sveta naše delovne organizacije je ponovno opozorila na to, da je naša socialna varnost — brez pretiravanja — odvisna od kvalitete. Ime, ki si ga je uspel ustvariti Labod, mora prinesiti najvišjo kvaliteto, kajti le ta bo tudi porok za naše nadaljnje uspešno delo.

O tem, da bo z novim letom začela delati služba kvalitete, ki bo sodila v tozd Commerce, smo že pisali. Širina dela te službe bo taka, da bo moral koncept razvoja zajemati postopno posamezne faze kontrole.

Vzporedno z ustanovitvijo službe kvalitete pa je dan v javno razpravo tudi zelo pomemben akt s tega področja, in sicer pravilnik o standardih in kvaliteti ter kontroli kvalitete del, izdelkov, storitev in opravil v DO Labod.

Oba pri zagotavljanju vse večje kvalitete naših izdelkov in našega dela ne smeta in ne moreta pomeniti „revolucije“, saj končno stopamo po že načrtih stopinjah, izvajali in dograjevali bomo le sistem kvalitete, ki smo si ga zadali in ki zahteva — glede na nove pogoje in zahtevnosti trga — tudi vse višji nivo.

Organiziranost, odgovornosti, povezave so zajete v omenjenem pravilniku in bodo morale dosledno zaživeti tudi v praksi. V javnih razpravah velja tudi aktu posvetiti največ pozornosti. Seveda pa naj tečejo razprave s ciljem: povečati oziroma zagotoviti najvišji nivo kvalitete ter s tem v zvezi iskati najkrajše možnosti odkrivanja napak že v procesu proizvodnje in ne šele na končnem izdelku.

Razmišljanja, že češ da imamo v tozdih na kontroli kvalitete predvsem starejše delavke in se sedaj posamezniki sprašujejo, kako je z njihovo socialno varnostjo, so odveč. Nihče ne bo prikrajšan pri osebni dohodku ali sicer, saj končno moramo v sistemu najprej videti človeka. Kot že rečeno, pred službo kontrole kvalitete bo precej dela, ki ga bo morala postopno upeljevati v naše delo in življenje.

Torej naj po tozdih izzvene pogljobljene razprave o pravilniku!

oblike kreditiranja

Delavci tozda Commerce so prosili Temeljno dolensko banko Novo mesto za nekaj pojasnil o stanovanjskem varčevanju in možnostih kreditiranja. Iz banke so se prijazno odzvali in poslali izčrpno informacijo z nazornim prikazom vseh možnosti, ki jo zaradi aktualnosti objavljamo tudi v našem glasilu:

OBLIKE KREDITIRANJA OBČANOV IN OZD ZA STANOVANJSKO GRADNJO V LJUBLJANSKI BANKI — TEMELJNI DOLENJSKI BANKI NOVO MESTO

Osnovna zakonska akta s področja stanovanjskega gospodarstva v SR Sloveniji

varčevalna doba	posojilo izraž. s % od privarč. zneska (brez obresti)		doba vračanja posojila za dej. doba izračun mesečne vrač. pos. anuitete prv. 5 let		
	z rednimi mes. plogi	z enkrat. plogom	let	let	mesecev
2	140	180	12	11	-
3	190	230	14	12	6
4	240	290	16	14	-
5	300	360	18	15	5
6	400	470	20	16	9
7	450	530	22	18	1
8	500	600	23	18	9
9	550	700	24	19	2
10 in več	600	800	25	20	-

Občan vrača posojilo v mesečnih anuitetah, ki so prvih pet let odplačevanja nižje, po 5 letih se mesečna anuiteta poveča za 12,5 odstotka, po desetih letih pa še za 12,5 odstotka prve mesečne anuitete.

Posojilo daje banka po 5% obrestni meri.

Primeri namenskega varčevanja z rednimi mesečnimi plogi:

a) plog 2.000 din, doba varčevanja 2 leti (24 mesecev), privarčevalni znesek 48.000 din, pripadajoče posojilo 67.200 din, skupaj privarčevana sredstva in posojilo 115.200 din, mesečno odplačilo posojila znaša 622 din,

b) plog 2.000 din, doba varčevanja 3 leta, privarčevalni znesek 72.000 din, pripadajoče posojilo 136.800 din, skupaj privarčevana sredstva in posojilo 208.800 din, mesečno od-

(zakon o stanovanjskem gospodarstvu in stanovanjski družbeni dogovor) določata, da mora vsak občan, ki pridobiva stanovanjsko pravico za družbeno stanovanje, kupuje etažno stanovanje ali pa gradi stanovanjsko hišo, obvezno prispevati lastna sredstva oz. namensko varčevati.

Občan lahko namensko stanovanjsko varčuje z rednimi mesečnimi plogi ali z enkratnim plogom od 2 do 10 let. V ta namen sklene z banko pogodbo, v kateri se določi predvsem višino privarčevanih sredstev in varčevalno dobo. Mesečni plog ne sme biti manjši od 1.000 din, najmanjši enkratni plog pa je 20.000 din. Po končani pogodbeni varčevalni dobi banka sprostí občanu lastna sredstva in mu odobri posojilo. Privarčevana sredstva banka obrestuje po 2-odstotni obrestni meri. Občan, ki namensko varčuje dinarska sredstva, po končani varčevalni dobi in vrača posojilo po naslednji lestvici:

Občan lahko dobi stanovanjsko posojilo pri banki tudi, če za določen čas veže dinarska sredstva ali če proda konvertibilne devize po nakupnem tečaju, ki velja na dan odkupa, ter nepreklicno veže njihovo dinarsko protivrednost. V ta namen sklene z banko pogodbo o vezavi. Najkrajša doba vezave je 3 leta, najdaljša pa 16 let. Pogodbena doba vezave je za 1 leto daljša od dobe vračanja posojila.

Višina posojila znaša — 220 odstotkov vezanih dinarskih sredstev, — 300 odstotkov vezave dinarske protivrednosti prodanih konvertibilnih deviz.

Vezana sredstva občana niso obrestovana, posojilo pa se daje po 5% obrestni meri. Banka izplača občanu vezana

sredstva po končani pogodbeno določeni dobi vezave in po odplačilu celotnega dolga.

Naslednja možna oblika pridobitve stanovanjskega posojila je predhodno varčevanje za vezavo sredstev. Občan dobi posojilo, če predhodno devizno varčuje najmanj 2 leti v konvertibilnih devizah z enkratnim ali z rednimi mesečnimi plogi, in po končani varčevalni dobi proda banki privarčevane devize. V ta namen sklene z banko pogodbo o predhodnem stanovanjskem varčevanju občana v konvertibilnih devizah, po končani varčevalni dobi pa pogodbo o vezavi dinarskih sredstev občana za stanovanjsko posojilo.

Posojilo banka dodeli po naslednji lestvici:

varčeval. doba	višina posojila, izražena z odstotkom od vezanega zneska dinarske protivrednosti od kupljenih konvertibilnih deviz	
	let	mesečni plog
2	250	300
3	300	350
4	350	400
5	400	450
6	500	550
7	550	600
8	600	650
9	650	700
10 ali več	700	750

Banka obrestuje privarčevana sredstva po 7,5% obrestni meri v isti valuti, kot je varčevanje. Pripisane obresti lahko občan dviga. Vezanih sredstev se ne obrestuje, posojilo pa se daje po 8% letni obrestni meri.

Banka daje stanovanjska posojila tudi organizacijam združenega dela in drugim družbenim pravnim osebam, ki vežejo svoja stanovanjska sredstva. Ta posojila lahko družbene pravne osebe porabijo za nakup novih stanovanj, za plačilo soudeležbe drugim organizacijam pri skupnem reševanju stanovanjskih problemov delavcev, ali pa družbene pravne osebe preneso pravico do posojila na svoje delavce.

Najdaljša doba vezave sredstev je 11 let, če porabi posojilo družbena pravna oseba, če pa prenaša pravico do posojila na svojega delavca, pa je najdaljša doba vezave 21 let. Doba vračanja posojila je vedno 1 leto krajša od dobe vezave sredstev.

Pri vezavi sredstev z enkratnim plogom je čakalna doba 10 mesecev in višina posojila 175% od zneska vezanih sredstev.

Pri vezavi sredstev z 12-mesečnimi plogi pa je višina posojila 140%. V primeru, če družbena pravna oseba prenaša pravico do posojila na svojega delavca, lahko sredstva veže tudi v obliki 24 mesečnih plogov, pri čemer je višina posojila 220%.

Obrestna mera za vezana sredstva je 2%, za posojilo pa 5%.

Poleg oblike kreditiranja družbenih oseb in njihovih delavcev na podlagi vezave sredstev opravlja banka na stanovanjskem področju tudi posle po pooblastilu. Družbena pravna oseba v tem primeru razdeli delavcem posojila iz sredstev sklada skupne porabe — stanovanjski del po določilih svojih pravilnikov, banko pa pooblasti za izvajanje vseh administrativno-tehničnih opravil v zvezi z urejanjem dokumentacije, sklenitvijo pogodb, porabe posojil, pa vse do celotnega odplačila dolga.

V LB—Temeljni dolenski banki Novo mesto je za stanovanjsko področje zadolžena poslovna enota za stanovanjsko in komunalno kreditiranje, s sedežem na Trdinovi 2,

(Nadaljevanje na 8. str.)

Novo mesto (tel. 25-210, 25-211), ter s svojimi strokovnimi službami v treh dolenjskih občinah — Trebnjem, Metliki

in Črnomlju. Poleg kreditiranja nudimo občanom in uporabnikom družbenih sredstev tudi informacije in strokovno pomoč pri pokrivanju finančnih konstrukcij v stanovanjski izgradnji.

ustanavljanje aktivov invalidov

— socialno dejavnost v obliki raznih pomoči članom invalidom.

Izdelan letni in srednjeročni program dela DI Novo mesto jasno usmerja nadaljnjo dejavnost društva.

Ena osnovnih nalog društva je ustanavljanje aktivov invalidov v DO. Prek občinskega sindikalnega sveta so bili vzpostavljeni kontakti v DO Labod, IMV, Novoteks, Krka in Iskra, z namenom, da se že 1983 v teh delovnih kolektivih ustanovijo aktivne invalidov, za kar so izpolnjeni vsi pogoji. Srednjeročni program dela DI Novo mesto predvideva, da se do 1985 ustanovijo aktivni invalidov še v preostalih delovnih kolektivih občine Novo mesto in v večjih krajevnih skupnostih.

Naloge aktivov invalidov so predvsem:

— sodelovanje pri usposabljanju, prekvalifikaciji in strokovnem izpopolnjevanju invalidov.

— spodbujanje preventivnega zdravstvenega varstva in varstva pri delu,

— sodelovanje pri urejanju ustreznih del in nalog za invalide,

— aktivno sodelovanje pri oblikovanju samoupravnih aktov, z upoštevanjem vseh pravic in dolžnosti invalidov,

— informativna dejavnost med člani invalidi in ostalimi člani DO glede invalidske problematike,

— razvijanje inventivne dejavnosti s posebnim poudarkom na humanizaciji dela in varstvo pri delu,

— spodbujanje socialistične zavesti in samoupravnih socialističnih odnosov,

— sodelovanje v dejavnosti DI Novo mesto.

Aktivni invalidov imajo izdelan svoj pravilnik in program dela, ki sta v skladu s statutom in programom dela DI Novo mesto in v skladu s samoupravnimi akti delovne organizacije.

Izvršni odbor
Društva invalidov
Novo mesto

PREDSTAVLJAMO VAM:

pavlica linger iz delte

Te dni odhaja v pokoj Pavlica Linger. V Delti je zaposlena že 35 let in 6 mesecev. Zaposlila se je v Invalidskem podjetju, ki je takrat sodilo pod Ljubljano k Zvezi vojaških vojnih invalidov in je izdelovalo perilo. To je bil majhen kolektiv. Leto dni je Pavlica delala v skladišču, nato pa na obračunu osebnih dohodkov, kjer dela še danes.

Kako se spominja časov pred 35 leti in pol?

„Kljub temu, da je bilo težko, smo spomini najlepši, čeprav smo čakali v vrsti za vse, tudi za najnujnejše prehrabene artikle. Bili smo skromni. Naše malice so bile sestavljene iz koščka kruha in jabolk, kar smo prinašali od doma. Ko je bil kasneje v Delti organiziran bife, je to pomenilo že pravo razkošje. Imeli pa smo precej časa, a nismo ga trošili za povsem osebne namene. Udeleževali smo se raznih delovnih in udarniških akcij. Spominjam se čiščenja ulic, ko je zapadel sneg, nepozabni so spomini na vsakoletni prihod štafete, delavke smo bile kar pogosto med nosilkami štafete palice. Obirali smo tudi sadje. Ob tisti priložnosti so nam obljubili za 20 opravljenih udarniških ur 1 kilogram sladkorja, a ga nismo dobili. Pa zato naslednjič nismo odpovedali sodelovanja! Pa tudi izobraževali smo se. Sama imam še shranjeno spričevalo, ki sem ga dobila ob zaključku uspešno opravljenega tečaja iz prve pomoči v protiletalski zaščiti.“

Že drugo leto vaše zaposlitve ste začeli delati v pisarni. Kakšna je bila takrat razlika med režijskimi delavci in delavci iz neposredne proizvodnje?

„Razlika je bila v tem, da je imela šivilja 13,30 din plačila na uro, jaz pa sem imela 11,90

din na uro. Takrat pa je šivilja morala znati sešiti celo srajco. Delali pa smo seveda vse sobotote pa še marsikatero nedeljo.“

Pa dopust, kako ste ga preživeli?

„Povedati moram, da sem s sodelavko iz Delte, Liziko Kovarčič, ki je danes naša poslovna sekretarka, kar dve leti zapored preživela po 12 dni dopusta na morju. Na pobudo republiškega sindikata naj bi tudi naš kolektiv poslal na dopust v Baško na Krku svoje delavce. In ker ni bilo drugih interesentov, sva odšli medve. Plačali sva le prevoz, vse ostalo pa je bilo regresirano. Kopalke in ostalo poletno garderobo pa sva si sešili kar sami, saj tega ni bilo dobiti v trgovinah. Spominjam se, da sva za krojno polo pisali Naši ženi, in tako sva bili tisto poletje kar se da moderni.“

In kakšni so vaši občutki sedaj, ko po tolikih letih odhajate v pokoj?

„Delta je kot moja družina, in kljub temu da sem že nekoliko utrujena, bom seveda težko odšla. Vendar pa se bom rada vračala med svoje sodelavke, vezi moja upokojitev nikakor ne bo prekinila.“

Pavlica Linger, zaposlena v Delti 35 let in pol.

Otočec je znano turistično središče, katerega osrednji biser je grad na otoku sredi Krke, zgrajen v 13. stoletju. Danes je preurejen v hotel, v sklopu katerega delujeta tudi garni hotel in motel. Ob zgodovinskih in naravnih lepota ponujajo turistični delavci Otočca tudi veliko oblik rekreacije in zabave ter izbrano hrano. V času silvestrovanj ponujajo na Otočcu posebne ugodnosti za organizirane skupine, nudijo plesno glasbo, izbrane novoletne menije... In ker je v tem času prav kvaliteta zabava osrednjega pomena, naj zapišemo, kdo vas bo na Otočcu lahko zabaval: v motelski restavraciji nastopa 5-članski ansambel s solistom (Orioni), v garni hotelu ansambel Slovenija, lahko pa se dogovorite tudi za disko glasbo ali samo harmonikarja.

Za vse, ki nameravate obiskati Otočec kasneje, pa velja, da boste lahko čolnarili, imeli na razpolago trimsko stezo, bazen, sauno, kegljišče. Sindikati lahko nabavijo karte za vse oblike rekreacije z 20-odstotnim popustom. Otočec pa ima na razpolago tudi prostore za organizacijo seminarjev. Torej, Otočec nas vabi. Pred durmi je silvestrovanje, in kdor se še ni odločil, kam in kako, bo gotovo sprejel prijazno in ugodno ponudbo z Otočca.

zdravljenje alkoholikov

1. Zdravljenje alkoholika in njegova popolna vrnitev v zdravo in ustvarjalno življenje je možno:

— če se zdravljenje začne pravočasno, ko še ni preveč propadel (pozneje je alkoholizem neozdravljiv socialni „rak“),

— če se skupaj z njim zdra-

vi njegova družina in ustrezno sodeluje delovno okolje,

— če se vključi v sodoben in uspešen način zdravljenja.

2. Noben alkoholik se ne odloči za zdravljenje sam od sebe, ampak šele na pritisk domačih in delovne organizacije, ponavadi na postopek za razvezo zakona in disciplinsko prenehanje delovnega razmerja. Seveda mora biti tej neizprosnosti zahtevi, da se alkoholik zdravi, pridružena tudi dobrohotna pripravljenost pomagati mu pri zdravljenju. Ker je to dvoje edina pot, da čezmerni pivec ne propade popolnoma, je zelo kratkovidno in netovariško, če ga sodelavci in vodstvo „ščitijo“ in spregledujejo njegove prekrške. Med drugim je to tudi znak, da so sami naklonjeni čezmernemu pitju ali pa vsaj zelo neosveščeni za problematiko alkoholizma in njeno odklanjanje.

3. Za zdravljenje alkoholizma ni zdravil. Sicer pa gre pri zdravljenju alkoholizma za zdravljenje v pravem pomenu besede le, če ima alkoholik načeto duševno zdravje in posamezne organe. S tem zdravljenjem pa še ni rešeno vprašanje alkoholizma in njegovih bistvenih posledic. Vse to je možno urejati samo z dolgotrajnim sodelovanjem v dobri skupini, kjer se prevzajajo zveržen alkoholikov značaj, njegovo vedenje in neskladni odnosi v njegovem zakonu, družini in delovni skupini. V marsičem pa si na novo vzgaja svoje zakrnele sposobnosti, ki so človeku potrebne za zdravo, trezno in ustvarjalno življenje ter za skladno sožitje z drugimi. To urejanje je možno začeti v posebni bolnišnici, ki ima za to primeren program, vendar pa je mnogo primernejše — pa tudi uspešnejše in cenejše — v družinski terapevtski skupini ob delu v prostem času. Zle posledice alkoholizma so namreč lahko odstranjujejo samo tam, kjer so nastale: to je v družini in delovni skupini. Take terapevtske skupine ob delu bi bilo potrebno formirati tudi po delovnih organizacijah.

4. Najprimernejši čas za zdravljenje alkoholizma je zgodnje obdobje, ko se kažejo njegove posledice še pretežno v družini, ne pa še toliko na delovnem mestu in v javnosti. V tem obdobju alkoholik še ni preveč zdravstveno načet, alkohol mu še ni „pobil“ preveč možganskih celic, ni se mu še prehudo izkvaril značaj pa tudi vezi z domačimi še niso tako

usodno raztrgane, da se ne bi dale več obnoviti. Čim bolj se posledice alkoholizma kažejo že tudi v javnosti in na delovnem mestu, tem težje ga je zdraviti, tem več posledic bo ostalo in tem manj verjetnosti je za uspeh.

5. Skupaj z alkoholikom se mora vključiti v zdravljenje tudi njegova družina, navadno prek zakonskega tovariša ali drugega ključnega svojca. Samo tako se lahko urejajo njihovi razrvani odnosi in uspešno odstranjujejo vse posledice alkoholizma. Alkoholika samega ni mogoče zdraviti, saj sam niti ne ve, kakšen je bil kot alkoholik, niti kakšnega si želijo svojci, niti nima moči, da bi se spreminjal brez pomoči drugih. Samske alkoholike je zato zelo težko zdraviti. Nekaj možnosti je, če se z njim vključi kot nadomestni svojec kak primeren bližnji sorodnik ali znanec, ki je z njim tesno povezan.

6. Delovna organizacija mora sodelovati pri zdravljenju tako, da od zdravljenega alkoholika dosledno zahteva uspešno zdravljenje, red in disciplino pri delu, njegovi predpostavljeni in socialna služba — pa tudi sodelavci — morajo biti dobro seznanjeni s potekom zdravljenja, deloma pa ga tudi spremljati in sodelovati. Samo neposredni predpostavljeni namreč lahko med zdravljenjem pokažejo nekdanjemu alkoholiku, kakšen je bil na delovnem mestu in v čem se mora spremeniti.

7. Zdravljeni alkoholik mora vse življenje abstimirati. Odvisnost od alkohola se z zdravljenjem v njem samo pomiri in uspava, vsako ponovno — tudi najmanjše — pitje alkoholne pijače pa jo nanovo prebudi, tako da recidivist zelo hitro postane še slabši, kot je bil pred zdravljenjem, in naglo propada.

8. Zdravljeni alkoholik in njegova družina se ob začetku zdravljenja vključita v ustrezen klub zdravljenih alkoholikov (KZA), ki jim pomaga pri nadaljnji rehabilitaciji in ščiti pred vplivom javnega mnenja, ki je naklonjeno pitju, da se zdravljeni alkoholik znova ne zapije. V dobrem klubu zdravljenih alkoholikov najdejo zdravljene in njegova družina nove prijatelje, pozneje pa tudi sami veliko prispevajo pri družbenem boju proti alkoholizmu. Na nek način mora biti zdravljene alkoholik v prijateljski povezavi z drugimi zdravljenimi alkoholiki vse življenje.

TEMA ALKOHOLIZEM

Danes zaključujemo serijo člankov na temo alkoholizma. Sestavki so bili vzeti iz knjige dr. J. Ruglja, priznanega strokovnjaka za zdravljenje alkoholikov. Pereč in boleč problem alkoholizma je bil pri nas predolgo ob strani. Posledice tega so številne, naj ponovno omenimo težke družinske razmere in motnje v delovnem procesu ter pogoste izostanke.

Kljub temu da neradi pri obveznostih, pravicah in dolžnostih ločujemo ženski in moški spol in da je alkohol poguben za oba, pa vendarle ne moremo mimo še posebno težkega vprašanja alkoholne zasvojenosti žensk. In ker smo pretežno ženski kolektiv, bi morali razmišljati tudi v tej smeri. Kako pomagati ženski, ki je često tudi mati? Kako ji ponuditi roko v pomoč, saj se je bati, da je doma ne dobi. Pri zdravljenju alkoholika vemo, da mora sodelovati tudi partner. Če gre za zdravljenje moža, praksa kaže, da je žena vedno rada sodelovala pri zdravljenju, ko pa so pacientke žene, je razumevanje in pomoč mnogo redkejša. Ozdravljeni alkoholiki vedo povedati, da je zdravljenje težko, da mora človek začeti čisto na dnu in mnogokrat preiti samega sebe.

Zato je potrebno mnogo moči in volje. In za to dvoje je potrebno veliko razumevanja, spodbujanja in naklonjenosti. Če tega doma ni — in v primeru alkoholizma pri ženskah ponavadi ni razumevanja v družini — in če tega še v službi ne bo, bodo tudi rezultati temu primerni. Torej delovno okolje in posamezne odgovorne strukture se morajo zavedati širokega spleta, ki vpliva na to, ali bo alkoholik oziroma alkoholičarka uspela uiti zasvojenosti in se ponovno enakovredno vključiti v svoje delo in okolje.

Članki iz preteklih števil so nas lahko marsikaj naučili, temu pa bomo morali dodati še precej volje, naklonjenosti in tople človečnosti, če se bomo hoteli skupaj z zasvojenko lotiti težke poti do ozdravljenja.

Uredništvo

naglica v letu 1910

Naglica nas vse stiska in nam greni dneve. Kolikokrat se nostalgčno zazremo nazaj in vzdihnemo, kako mirno smo živeli nekoč. Za ilustracijo, da vsak čas prinaša svoj „nemogoč“ tempo, si prebe-

rimo misel, objavljeno decembra leta 1910 v takratni slovenski reviji Dom in svet: „Za vse vrste ustvarjanja so današnji časi tako neugodni. Ustvarjalec potrebuje samote, tihega opazovanja in mirnega premišljevanja. Dandanes pa je vrtinec življenja tako deroč, da vsakega potegne za sabo in dere s tako silo, da nam ne pusti niti trenutka za mirno opazovanje in razmišljanje. Ljudje zahtevajo toliko od življenja, da niso nikdar zadovoljni in boj z življenjem jim izčrpuje vse življenjske sile. Življenje samo je postalo tako bujno in razkošno, kričeče in nasilno, da človek vsa svoja leta porablja, da zbira vtiste in grmadi čustva, a ne pride nikdar do potrebnega miru, da bi premislil, uredil in umetniško obdelal to, kar je doživel...“

osvežitev teoretičnega znanja šoferjev

Nesreče na cestah zahtevajo vse več in vse težje žrtve. Analize avtomobilskih nesreč kažejo, da je posredi često „človeški faktor“. Mnoge težke nesreče povzročajo nepoklicni šoferji in le med desetimi in petnajstimi odstotki krivcev prometnih nesreč je poklicnih šoferjev. Zakonodajca in zahtevnosti se ostrijo in s tem skušajo vplivati na zmanjšanje nesreč, človeških žrtev in materialne škode. Za doslednejše upoštevanje cestnoprometnih pravil in s tem za zmanjševanje nesreč si prizadeva tudi Združenje šoferjev in avtomehnikov Slovenije. Na njihovo pobudo je v naši republiki stekla akcija za dodatno usposabljanje in na-

knadno preverjanje znanja poklicnih šoferjev. Samo v Novem mestu pričakujejo, da bo 500 poklicnih voznikov opravilo teste.

Dodatno usposabljanje ima namen podrobno seznaniti voznike z novostmi v cestnoprometnih predpisih, z dodatki v zakonodaji in seveda osvežiti teoretični del zahtevnih znanj. Tudi v Labodu je kadrovska služba poskrbela za organiziranje predavanj in testov za naše voznike. Skupno jih je 18, medtem ko jih 15 vozi tovornjake. Le-ti so lani prevozili 800.000 kilometrov. V sezoni prevozi povprečno vsak med njimi okoli 10.000 km, v ostalih mesecih pa nekoliko manj. Vozniki osebnih avtomobilov so prav tako prevozili mnoge kilometre. „Katra“, ki je namenjena vožnji po mestu, je opravila 9.863 km, oba večja osebna avtomobila, ki ju je pot peljala tudi po Evropi, pa sta prevozila vsak okoli 50.000 km.

najcenejše knjige

- 5 knjig
- 600 din broš.
- 1000 din vez.
- obročno plačilo

1. PREŠERNOV KOLEDAR ZA LETO 1984
2. Mimi Malenšek:
JESEN V SOTESKI, povest
3. Ivan Dolenc:
ZA DOLAR ČLOVEČNOSTI, pričevanje izseljenca
4. NADA KRAIGHER:
IZ MOJE TRŽAŠKE MAPE, knjiga za mladino
5. France Adamič:
SPOMINI IN PRIČEVANJA, o življenju in delu Louisa Adamiča

Naročilnica

Naročam redno letno knjižno zbirko Prešernove družbe:

- a) broširano — 600 din
- b) vezano — 1000 din

Naročnino bom poravnal:

- a) v celoti, takoj ob prejemu knjig
- b) v treh zaporednih mesečnih obrokih

Ime in priimek naročnika: _____

Polni naslov: _____

Zaposlen: _____

Datum: Podpis: _____

Izpolnite, odrežite in pošljite na naslov:
PREŠERNOVA DRUŽBA, 61000 Ljubljana, Borsetova 27

20.12.83

„Spustorani!“ S & LSS

Kar najljubše se spominjam, da rabi to se 16. t. m. te ma rabi to, mi bil pot prar dober polak tega sem bil pa tudi prar spustorani, in je bilo dobi, da sem se tišal s te di mi ha.

Pre to nam tudi letosor list usaj dra krat in kar misem mogel do umet s te rika beta se in karujajo uspeh povzročja kar je rici kot ljro in posrežro stua je to od rino or selga kolektiv in posame em ha, da pa ime tukoj rika ke do tar, generalni je to prar hotoro sekar mu tudi in sva kar najljubše rici ti Tom r rifo, da bi v letu 1984 bi to povzročje usaj to rika uspešno kot leta 1983 in ko prar rika rika najriniati rlicem s te rika hot rika.

Irene Oloja
slučaj

Posim celmu kolektiv rika prar rika ter rriano in uspeha polno leto 1984 in kar prar rika

pismo

Ob izteku leta nam je naš „striči“, ki je leta in leta skrbel, da smo dobili telefonske zveze med seboj in s svetom, poslal prirčno pismo, v katerem nam čestita ob lepih uspehih ter želi vse najlepše tudi v bodoče:

Letos so v Zali opravili nekaj vzdrževalnih del in s prostorsko ureditvijo tudi laže zadihali v proizvodnji

labodovi dogodki v letu 1983

Kako je teklo leto 1983? Ko se človek ozre na preteklih dvanajst mesecev, se spomni nekaterih mejnikov, ki so sestavljali to leto. V časopisu Labod smo zabeležili naslednje:

Januar: Obisk predsednika ZSS, Zala je dobila razglasno postajo.

Februar: Delta je praznovala 10-letnico v sklopu Laboda, Labod je dobil novega tehničnega urednika, pevski zbor v Libni je prenehal peti.

Marec: Labod je dvajsetič (20.) praznoval 8. marec kot svoj praznik, na Zelenici smo organizirali smučarski tečaj, ki so se ga udeležili delavci iz vseh naših tozdov.

April: Po letu dni smo v DSSS uspeli dobiti direktorja, obiskala pa nas je v tem mesecu tudi smučarska reprezen-

S SEJE DELAVSKEGA SVETA DO

Člani centralnega delavskega sveta so z zadovoljstvom ugotovili, da smo naš finančni plan dosegli že konec letošnjega oktobra, plan proizvodnje pa v novembru. V razpravi je bilo poudarjeno, da je za tem uspehom veliko dela, veliko prizadevanj in poslušanja naših delavcev za skupne cilje. Ob tem je vidna tudi rast proizvodnje, ki se je v letu 1983 povečala za 2,5 odstotkov.

tanca.

Maj: Naša konferenca sindikatov se je sestala na 2. seji in sprejela sklep o delu komisij za dograjevanje sistema nagrajevanja. V Temenici so začeli — ob reorganizaciji proizvodnje — izdelovati tudi krila.

Junij: V Temenici so začeli graditi prizidek, v Delti so

Posnetek z letošnje prireditve ob 8. marcu v Novem mestu — delavci Ločne, Commerca in DSSS, ki so se upokojili v preteklem letu.

začeli ob moških srajcah izdelovati tudi bluze. Junij je tudi čas našega kviza — letos so zmagali predstavniki DSSS, ter obeležja dneva samoupravljalcev, ko razdelimo priznanja za naše najboljše delavce — samoupravljalce. In končno so se v juniju mesecu zbrali tudi vsi Labodovi štipendisti.

V Libni prirede vsako leto ob prazniku naše delovne organizacije tudi razstavo ročnih del delavk Libne. Posnetek kaže letošnje sodelujoče, ki so za svoja dela prejele tudi skromno priznanje.

Na novoletnem srečanju upokojencev iz Libne je bilo nad vse prijetno, saj so organizatorji poskrbeli za obilo jedače, za dobro pijačo in za veliko dobre volje.

Julij: Tokrat so otroci Labodovih delavk letovali na Debelem Rtiču.

Avgust: Sestal se je odbor za pripravo obeležitve 60-letnice in razdelil naloge.

September: Sestal se je uredniški odbor glasila Labod. V Tip-Topu so začeli z uro evidentirati delovni čas. Z delom je začela tudi priprava dela za program kril.

Oktober: Upokojenci Delte so se odpeljali na dvodnevni izlet na morje. Dosežena je bila najvišja mesečna devizna realizacija. V Ljubljani je bila akcija Golovec 83, novomeški del Laboda pa so obiskali predstavniki čeških sindikatov za področje tekstilne dejavnosti. In končno je bila v tem pestrem mesecu še naša likovna prireditev — 5. Labodov ex-tempore.

November: Začel se je seminar za inštruktorje v proizvodnem delu. Tudi upokojenci iz novomeške Ločne, Commerca in DSSS ter Libne so se odpeljali na izlet na morje. Prvič v zgodovini Laboda smo dosegli realizacijo 200 starih milijard, podelili 17 priznanj SFRJ v Delti.

December: Obiskala sta nas predsednik skupščine SRS ter predsednik zbora združenega dela SRS (z visokim obiskom smo začeli leto in ga tudi zaključili). Ostale dejavnosti pa so bile v decembru posvečene izvozu, delu in skrbi za prijeten zaključek leta.

Letošnje leto pa si bomo zapomnili tudi po spreminjanju delovnega časa....

Nekaj dogodkov je zabeleženih, nekaj jih je gotovo izpuščenih (to je pa posledica tega, da ne sporočate, ne objavljate v časopisu, ne opozarjate), nekaj jih bo ostalo v našem spominu, nekaj pa jih bomo potisnili v stran in nanje pozabili. Zaželimo si, da bi bilo prihodnje leto veselo, delovno, uspešno, zadovoljno in zdravo!

krvodajalci v tip-topu

iz tozda Tip—top Hado Bajramović, Alojz Bambič, Marija Bratuša, Majda Celič, Terezija Dolmovič, Stjepan Dokleja, Agnes Jug, Ivan Molnar, Zdenka Ristič, Fani Sopotnik, Ivan Ulčnik in Marinka Žvera,

za 15-krat darovano kri je prejela priznanje Frančiška Resnik.

iz tozda Commerce, enota Ljubljana, sta prejela za 5-krat darovano kri priznanje Slavko Boje in Jože Brank, za 10-krat darovano kri Anton Bratuž, za 15-kratni odvzem pa Slavko Koračin.

Ob tem pa naj navedem, da imamo tudi 25-kratnega darovalca krvi, Antona Bernika. Ta je prejel priznanje na dan krvodajalcev, od poletja do sedaj pa je povečal število darovanj na 30.

ANA MILENA GAŠPERŠIČ
tozd Tip-top

Ob letošnji 30-letnici prostovoljnega krvodajalstva so se skozi vse leto vrstile slovesnosti, s katerimi smo želeli v Sloveniji obeležiti jubilej, ki izpričuje visoko humanost in solidarnost.

Tudi v tozdu Tip-Top in enoti Commerce smo obeležili

30-letnico krvodajalstva. Priznanja krvodajalcem smo podelili na slovesnosti ob dnevu republike. Vsem krvodajalcem se še enkrat zahvaljujemo, hkrati pa pozivamo vse zdrave delavce naše delovne organizacije, naj se pridružijo vrstam nesebičnih krvodajalcev.

Priznanje za 5-krat darovano kri so prejeli:

S SEJE DELAVSKEGA SVETA

V razpravi je tudi predlog priznavanja bonifikacij. Čas je, da se do tega področja opredelimo zelo stvarno. Ob dobrih kolekcijah Laboda, ki jih beležimo iz sezone v sezono, se bomo morali začeti dogovarjati tudi za čim cenejšo izdelavo. Cene, na katere bi lahko vplivali tudi z neprethranimi zahtevki za bonifikacije, so ob splošnih podražitvah (v repro verigi tekstilne industrije) že tako visoke. Zato se moramo boriti za čim ceneje izdelano, toda kvalitetno kolekcijo. Ob takem pristopu pa lagodnosti z neutemeljenimi bonifikacijami ne sme biti.

S SEJE DELAVSKEGA SVETA

Letos se v Labodu lahko pohvalimo z dejstvom, da smo uspeli izostanke zmanjšati in da so ti ob koncu novembra obstali na 10,85 odst. torej pod predvidenimi. Ta številka pa nam ne pove, ali smo bolj zdravi. Znižanje izostankov je le izraz dobro zastavljene akcije in tudi odraz primerne nagrajevanja, saj delavke že vedo, da beg v bolnišnico ni rešitev pred zahtevnim delom. Rezultate nam dajejo plan, roki. Zato smo ob dejstvu, da smo ženski kolektiv, ki seveda prinaša s seboj porodniške, nego, s samo 10,85% izgubljenih ur lahko zadovoljni!

Jože Bračička

in nazadnje še to

*Ob koncu leta
kakor vedno
tudi letos
naj bo inventura.
Uspešni smo bili
kot sam hudič
in bolj kot
PIK in AS in MURA.*

*Realizacija strašna
nam grozi,
če v AOP-ju
kaj se ne zgodi.
Miljarde vrtoglav
nasipljejo nam
v žepe strgane
ne marke,
ampak dinarčke taprave.*

*Najbolj pomembno vest
vam na uho povem,
prepričan nisem,
če naglas to smem.
Smo v DSSS se končno odločili,
kateri pravi bo,
da za v naprej vedri nam
OBLAČI nebo.*

*Imamo zdaj,
kar smo hoteli
čeprav ne vsi,
a zgodovina nam pove
kateri prav so imeli.*

*Nagrajevanje, ta tema veka,
neurejena že od pamtiveka,
kamene dobe,
lastnikov sužnjev,
nagrada dnevna
kos je kruha — zadnja peka,
tlačanstvo — desetina,
za žejnega graščaka
vse premalo vina,
upornega tlačana
biriča bič prepriča.
Kapitalizem,
delavnik neskončen,
zdaj konec temu je.
UKREP bo res dokončen.
Vprašanje je,
kdo bo še tu ostal,
kdo bo dokazal,
da je družbi dosti dal.*

*In še nazadnje računalnik,
ta krona stvarstva,
pomete nam blagajno,
pripelje nas
do družbenega varstva.*

*Pozdravljeni za letos,
če ne bo drugače
napišem spet vam kaj ob letu,
če bom obdržal svoje prašne hlače.*

OBISK

Konec decembra nas je obiskal Vinko Hafner, predsednik skupščine SRS. S predstavniki Laboda se je pogovarjal o gospodarjenju, zanimalo pa ga je tudi področje družbenega in osebnega standarda. Ob tej priložnosti je naš glavni direktor opozoril na dejstvo, da se tekstilci s 47-odstotnim razpolaganjem ustvarjenih deviz v reproverigi ne bomo mogli „pokriti“ in pričakujemo v prihodnjem letu težave. Beseda je tekla tudi o zastarelem strojnem parku in o težavah pri nabavi novih sodobnih strojev. Tudi o našem izvozu, ki ga nameravamo v prihodnjem letu še povečati in ki bo tako zastavljen dosegel mejo naših možnosti, so se prisotni pogovarjali. Domači trg, ki smo ga negovali in razvijali leta in leta, nam nalaga obveznosti, ki jim moramo slediti.

Po živahnem in pestrem pogovoru, v katerem pa je predsednik skupščine poudaril, da dobiva tekstilna industrija ob kreativnosti in vpetosti v današnji čas vse vidnejše in bolj priznано mesto, so si gostje ogledali tudi našo proizvodnjo in izmenjali nekaj besed tudi z delavkami Ločne.

